

ПОЗИЦИЯ НА КНСБ ПО БЮДЖЕТ-2017

Бюджет 2017 очертава четири приоритетни области за въздействие:

- Насърчаване на реформите в сектор „Образование“;
- Поддържане на модерни и боеспособни въоръжени сили и развитие на отбранителните способности на страната;
- Подобряване на функционирането на системата на здравеопазването;
- Изпълнение на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради.

Намираме за положителен самия факт на ясно формулирани приоритети, наложени по едни или други причини – национално-стратегически, конюнктурни или външни ангажименти. Но в същото време се съмняваме, че те напълно съвпадат с приоритетите на българските граждани, които, наред с добро образование и здравеопазване, очакват качествени работни места, достойни доходи и ефективни мерки за преодоляване на бедността. В този контекст КНСБ подкрепя параметрите на бюджета за образование и добрите намерения за реформиране на сектор здравеопазване в посока подобряване на достъпността и качеството на предоставяните здравни услуги за сметка на прилаганите досега търговски правила и принципи. Обръщаме обаче сериозно внимание върху опитите и практиката от последните години за прекалено силна икономизация на анализите и прогнозите относно протичащите процеси на пазара на труда, както и поставянето на антибедност политиките в пряка пропорционална зависимост единствено и само от икономическия растеж.

I. АКТУАЛНАТА МАКРОИКОНОМИЧЕСКА РАМКА

През тази година Европейската икономика отбеляза растеж за първо и второ тримесечие съответно от 1,9% и 1,8%. В контекста на реалното забавяне на американската икономика и задържането на инвестиционната активност, този процес е благоприятен за европейските държави по отношение на международните им икономически позиции. Положителна е и тенденцията към сближаване на икономическия растеж на ЕС28 и този на Евронзоната, с оглед на стремежа към кохезия и намаляване на икономическите различия вътре в съюза. В същото време прогнозите са доста резервирани, породени от нестабилната конюнктура, в която се намира в момента ЕС28 и очакваните негативни ефекти от „Брекзит“.

Разбира се, що касае АСБП 2017-2019 г. за България, съществуват редица предпоставки и условности, които имат отношение към формирането на икономическия растеж, поради което КНСБ смята, че тези прогнози подлежат на постоянна актуализация, с оглед невъзможността за абсолютно точна и правилна екстраполация.

От началото на 2016 г. темповете на икономически растеж на годишна база се запазиха на същото ниво от предходната година – 2,9% през първо тримесечие и 3.0% през второ тримесечие. Въпреки това, в Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза е

заложено очакване икономическият растеж да се забави до 2,5%, като в следващите две години се повиши плавно до 2,7%. В секторен разрез основно растежът се дължи на услугите и промишлеността, а селското стопанство и строителството имат отрицателен принос. Вътрешното търсене отново се представя на незадоволително равнище – крайното потребление има ръстове от 100.9 и 101.3 за първите две тримесечия, а бруто образуването на основен капитал бележи индекси от 101.4 и 99.7. От гл.т. на разпределението, относителният дял на компенсацията на наестите лица в БВП има противоречиво развитие – през първото тримесечие достига 48.3%, но през второто спада рязко до 43.2%. Тези данни са притеснителни от гледна точка на факта, че като основен двигател за растеж през следващата година е посочено именно вътрешното търсене.

Според КНСБ, за да се гарантира водещата роля на вътрешното търсене като фактор за висок растеж през следващите години, трябва да се открият повече променливи, които имат отношение към неговото стимулиране. В условията на рестриктивна бюджетна политика, целяща строга фискална консолидация, вътрешното търсене трудно би генерирало очаквания ръст в БВП.

Отбелязаният през първо полугодие на 2016 г. ръст от 2,4% на частното потребление не се очаква да се потвърди до края на годината, а в същото време трябва да се отбележи, че е регистриран спад в публичните разходи за потребление от 3,3%. Ръстът в инвестиционната активност със 7,1% се дължи предимно на изменението на запасите, а и поради ниската абсолютна стойност на инвестициите в страната ни през последните години, те реално не могат да задвижат икономиката и заетостта. В този контекст, **изразяваме най-малко очакването възходящата тенденция да продължи и в следващите няколко години темповете да нарастват. Към момента инвестициите не могат да бъдат основен движещ фактор за растеж.**

Очакваният спад в износа, който бе заложен в предходните прогнози, се оправда. Въпреки това, той все още запазва относително стабилни положителни стойности и остава сериозен генератор на растеж. За първите 6 месеца на 2016 г. ръстът е 4,4% при над 10% за 2015 г.

В макроикономически план за КНСБ притеснителни остават редица факти:

- **Ниското равнище на преки чуждестранни инвестиции** – около 3-4% от БВП, при това през първото полугодие на 2016 г. последните разчети показват намаление с 18.7% спрямо аналогичния период на предходната година. Смятаме, че на фона на покачването в процентно изражение на общите инвестиции, ПЧИ трябва да бележат по-висок ръст от регистрирания. В структурен план нещата биха изглеждали много по-добре, тъй като в момента амортизационните отчисления представляват сериозна част от общата инвестиционна дейност в страната.
- **Продължаваща дефлация**, макар и с прогнози тази тригодишна тенденция да бъде преодоляна постепенно през следващите години. Това е резултат от

ниската инвестиционна активност и слабото потребление. Изразяваме резерви относно прогнозата за 2017 г., че страната ни ще регистрира положителна инфлация от 1,5%. Подобно очакване имаше и в предходните прогнози, но в крайна сметка почти винаги се налагаше актуализиране и преформулиране на защитаваните тези. КНСБ смята, че здравословното за икономиката равнище на ИПЦ би било от порядъка на 2-3%.

- **Възстановяването на българската икономика не е базирано на съществени структурни промени и интензивно развитие**, поради което и производителността на труда (ръст от 2,8% през първо тримесечие и 1% през второ) реагира негативно на заетостта.
- **Прогнозите за компенсацията на един нает са обезпокоителни**. През 2014 г. компенсацията на един нает се е повишила с 5,6% при реален растеж на икономиката от 1,5%. През 2017 г. прогнозата е за растеж от 2,7% при очакван ръст на компенсацията за един нает от 5,4%. Според нас, подобна пропорция няма икономическа логика.
- **Динамиката на пазара на труда** показва положителна тригодишна тенденция, но **темповете са крайно недостатъчни**, за да се почувства осезателно подобрене в заетостта. Обикновено се акцентира върху структурните дефекти на пазара на труда, които основно са свързани с разминаването между търсене и предлагане на работна сила, търсенето на труд е все още слабо и изпитва цикличното въздействие на плахото икономическо възстановяване.
- Според КНСБ, **очакваната динамика в равнището на безработицата е доста оптимистична**. Правителството смята, че безработицата през 2019 г. ще достигне 6,5%. Това почти отговаря на естественото равнище, което предполага че икономиката трябва да функционира при пълно равновесие, а реалният БВП да бъде равен на потенциалния, следователно растежът трябва да бъде около 3,1% годишно. На фона на несигурността при всички останали макроикономически индикатори, тези прогнози най-вероятно ще трябва да бъдат ревизирани след време.
- **Приносът на фактора труд към потенциалния растеж е твърде подценен**. Тенденцията е дори към спад от 0,5 пр.п. до 0,4 пр.п. За нас остава необясним фактът, че при очакван сериозен спад на безработицата, ръст на заетостта и добър икономически растеж, делът на фактора труд като принос в крайния продукт намалява, вместо обратното. Технологичната производствена база не се обновява и не позволява рационализиране на процеса по производство. Инвестиционната активност също е ниска. Тези факти допълнително подкрепят твърдението, че факторът труд за поредна година е не просто подценен, но и занижен.
- **Слабата частно-инвестиционна активност** свидетелства за несигурна икономическа конюктура, неблагоприятна финансова и кредитна среда, но и за

наличието на бюрократични, корупционни и административно-процедурни пречки. Устойчивост показва сивият сектор и нерегламентираната заетост.

II. ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА

Средносрочната перспектива, която е рамкирала изпълнителната власт, акцентира върху приоритета за запазване на стабилността на публичните финанси и се изразява в следване на вече определените цели за продължаване на фискалната консолидация и придържане към консолидационните стъпки за периода 2016-2018 г., следвайки същата тенденция и за СБП 2017-2019 г. Става въпрос за **целенасочена рестриктивна фискална политика, с цел преодоляване на бюджетния дефицит по-бързо, отколкото бе предвидено първоначално.** Въпреки направените корекции по отношение на планираните разходи в процентно изражение, КНСБ смята че посоката на развитие не се променя съществено. За пореден път изразяваме позицията си, че дефицитното бюджетиране в рамките до референтната стойност на социално-ориентирани сектори може да доведе само до положителни промени за икономиката ни. Заложеният дефицит за 2017 г. е -1,4%.

Приходна част по КФП

Основна цел през периода е провеждането на политика, насочена към повишаване на бюджетните приходи и намаляване на дела на сенчестата икономика. Следва се политика на запазване на ниските нива на данъчно облагане при преките данъци и на високата данъчната тежест на косвените такива. Включените в АСБП за периода 2017-2019 г. разчети за приходите, помощите и даренията по КФП запазват устойчиво ниво в диапазона 37,7-37,9% от БВП при елиминиране на влиянието на еднократните приходи през 2017 г. от предоставяне на концесия на „Гражданско летище за обществено ползване София“ в размер на 600 млн. лв.

В средносрочен план се предвижда приходите, помощите и даренията по КФП да нарастват, като за 2017 г. номиналният ръст е 2 250,3 млн. лв. спрямо очакваното изпълнение за 2016 г. или с 1,0% от БВП, ръст от 1 069,5 млн. лв. за 2018 г. спрямо 2017 г., което е намаление с 0,5% от БВП и ръст от 1 400,6 млн. лв. за 2019 г. спрямо 2018 г., което е намаление с 0,2% от БВП.

Най-съществен ефект върху ръста имат данъчно-осигурителните приходи, които формират ок. 80% от приходите по КФП. Решаващо значение отново имат приходите от косвени данъци, които представляват 52% от данъчно-осигурителните приходи. **Подобна данъчна структура няма в нито една европейска страна и тя по никакъв начин не спомага за преодоляване на неравенствата, бедността и социалното изключване, напротив – задълбочава ги.**

КНСБ не се противопоставя на усилията за фискална консолидация с цел намаление на дефицита, но това не трябва да бъде самоцел на правителството, а функция от една балансирана и стимулираща растежа икономическа политика. Като цяло се наблюдава стремеж към оптимизация на процеса по събираемост на приходите, с цел умерена фискална консолидация.

Повишаване на бюджетните приходи чрез по-ефективно събиране на данъците като основно приходно перо в бюджета крие известни рискове, ако са зададени прекалено оптимистични очаквания към Агенция „Митници“ и НАП. Освен това може да има сериозни отклонения от прогнозираните макропоказатели, поради тяхната динамичност. Прекалено много са външните и трудно предсказуемите ефекти, които оказват влияние върху така поставените приходни цели в бюджета (инвестиции, износ, цената на петрола, валутните курсове, крайното вътрешно потребление, инфлация и др.).

Като цяло бюджет 2017 г. е основа за постигане на по-бърза консолидация и поетапно преодоляване на големия дефицит. Що се отнася до макрорамката, то той несъмнено би допринесъл за нейното подобряване. Необходимо е обаче повече внимание към социалния сектор и по-детайлното отчитане на алтернативната цена, която плащат някои групи от обществото.

Разходи по КФП

Разходната част на КФП за 2017 г. възлиза на 35 777,0 млн. лв., а заедно с вноската в бюджета на ЕС достига 36 769,6 млн. лв., което е увеличение с около 2.5% спрямо ревизираната оценка за 2016 г. Съществени промени в приоритетната ориентация на разходите не се наблюдават.

Разходите за заплати за 2016г. са в размер на 4749 млрд. лв, докато предвиденото увеличение за 2017г. е в размер на 220 млн. лв. и те ще нарастнат до 4969 млрд. лв. в номинално изражение. Издръжката на персонала расте с 10%, което в абсолютна стойност представлява 460 млн. лв.

Разходите по КФП като дял от БВП се характеризират с известна цикличност: от 2015 г. – 40.2%, 2016 г. – 37.3%, 2017 г. – 39,8%, до 2018 г. – 38.9%, до 2019 г. – 38,2%. За КНСБ това е ясна индикация за непостоянната роля на държавата в преразпределението. Това е подход, който Конфедерацията не споделя и тъкмо той е в основата наограничената социална компонента на бюджета и на съществуващите дефицити в социалната политика на правителството.

За 2017 г. година се забелязват рекордно високи разходи и като процент от БВП и като абсолютна стойност, което отчитаме като положителен факт . Важно е да се отбележи обаче, че това се дължи в голяма степен на еднократен ефект от очакваните приходи от концесията на Летище София (600 млн. лв) и стартирането на процедурата по въвеждане на ТОЛ-таксите.

Повечето помощи и обезщетения се запазват на същите нива спрямо предходните две години, което е ясен белег за консолидацията в контекста на растежа на БВП, който регистрирахме до момента и очакваме да постигнем в следващия тригодишен период. При по-висока базисна основа разходите пак търпят известно съкращение, тъй като промяната няма да бъде пропорционална. Забелязва се подобна тенденция и при

субсидиите на нефинансовите предприятия (НК „Железопътна инфраструктура“, БДЖ – Пътнически превози ЕООД и др.).

Макар и ревизирани, фискалните правила и ограничения обхващат както показатели по националната методология – за бюджетното салдо и разходите по консолидираната фискална програма (на касова основа) и за държавния дълг, така и показатели за сектор „Държавно управление“ (за някои правила – и за съответните му подсектори) – за средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит, за бюджетното салдо и за консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“. Показателят „Компенсация на наетите лица“ за сектор „Държавно управление“ бележи номинален ръст от около 500 млн.

Освен цифровото изражение на съкратените или непроменени разходи в социалната сфера, трябва да се отбележат няколко съществени промени, които имат отношение към социалната сфера.

1. Предвидените увеличения на разходите за издръжка и социалните разходи са крайно недостатъчно. Отчитаме все пак като положителен момент тяхното увеличение, спрямо предходни намерения за тяхното съкращаване.

2. Отбелязваме като положителна тенденцията към увеличение на разходите за заплати в този период, макар и в недостатъчна степен. Въпреки това, смятаме за неправилна политиката на правителството по този въпрос и настояваме занапред консолидацията да се осъществява, като се търсят алтернативни източници за съкращаване на разходите.

Разходи по функции

По функции, в сравнение с Бюджет 2016 г., най-голямо е увеличението в номинален размер за „Отбрана и сигурност“ (824,9 млн. лв.), „Образование“ (229,5 млн. лв.), „Здравеопазване“ (268,4 млн. лв.).

Тези промени не водят до съществено разместване на разходите в структурен план. Делът на „Отбрана и сигурност“ нараства с 0.7%. С най-висок относителен дял остават разходите за „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ 35%, въпреки сериозния спад от 1% за тази година спрямо миналата.

Разходи по Функции по КФП за периода 2016-2019 г.								
	Абсолютна стойност (млн.лв.)				Процентно изменение			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Общи държавни служби	2055,2	2163,0	2191,8	2178,9	2,3	2,3	2,3	2,2

Образование	3120,5	3350,0	3302,1	3384,2	3,5	3,6	3,4	3,4
Здравеопазване	3938,4	4206,8	4331,5	4460,7	4,5	4,6	4,5	4,4
Социално осигуряване, подпомагане и грижи	11898,1	12327,7	12771,5	13031,2	13,5	13,3	13,3	13,0

Съобразно декларираните от правителството приоритети:

- Делът на образованието като процент от общите консолидирани нелихвени разходи (34 950,3 млрд.лв.) е 10%. За сравнение през 2016г. делът е бил 9,5%, което означава ръст от 0,5%.
- Делът на здравеопазването за 2017 г. е 12%, докато през 2016 г. е бил 11,9%. Наблюдава се минимално увеличение от 0,1%.

На обратния полос:

- Делът на Социалното осигуряване, подпомагане и грижи в 2017 г. е 35%, докато през 2016 г. е бил 36%. Тук се забелязва значителен спад от 1%, което се равнява на около 430 млн. лв. в номинално изражение.
- Делът на Общи държавни служби в Бюджет 2017 г. е 6% (2163,0). Същият дял в Бюджет 2016 г. е 6,2%. Тук отново се забелязва спад от 0,2%, което е 108 млн. лв. в номинално изражение.

В функционалното направление „Други функции” за 2017 г. са разчетени субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия по бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията:

- За „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД по договора за извършване на обществени превозни услуги в областта на железопътния транспорт на територията на Република България – 175 млн. лв.
- За „Български пощи” ЕАД за компенсиране на несправедливата финансова тежест от изпълнението на универсалната пощенска услуга по Закона за пощенските услуги – 38 млн. лв., от които 24,6 млн. лв. за докомпенсиране на дружеството за извършване на универсалната пощенска услуга за периода 2011-2014 г. и 13,4 млн. лв. за компенсиране за тази услуга за 2015 г., дължима през 2017 г.

Разходите за функция „Почивно дело, култура, религиозни дейности“ по КФП за 2017 г. са в размер на 612,7 млн. лв. В сферата на културата за *общините* се предвижда увеличение на стандарта за читалищата с 3%. Субсидираните бройки за музеите с регионален характер са увеличени с 67 броя, а за читалищата – с 80 бр. във връзка с новорегистрирани читалища и разкриване на нови дейности в съществуващите такива.

На фона на описаната макроикономическа рамка и основни параметри на Консолидираната фискална програма КНСБ настоява за по-съществени промени в

приоритетите по разходни функции със социален акцент. Основният ни мотив е, че поради фискалната консолидация, която изповядва управлението и невъзможността държавно бюджетирани сектори да отговорят адекватно на променящата се конюктура, има опасност този сектор от икономиката да изпадне в тежка финансова криза в средносрочен период. В този смисъл, допълнителни средства, са наложителни. Дефицитното бюджетирание на социалните разходи в границите на референтните стойности, които ни позволява ЕС не носи по никакъв начин негативен ефект за икономиката на микро ниво. Преизпълнението на макроикономически индикатори не трябва да се прави за сметка на оцеляване на част от населението с по-ниски заплати, намерение, което бе декларирано в предходните прогнози. Поддържаме идеята за умерена и разумна фискална консолидация, с отчитане на социалните ефекти.

Въпреки констатираните проблеми, отчитаме видимо променената позиция на изпълнителната власт и смекчаването на доста от фискалните показатели. Политиката за фискална консолидация продължава, но в доста по-разумни граници. Основната ни препоръка е поставянето на по-голям акцент върху социалната политика на държавата и провеждането на работещи механизми за подобрене състоянието на пазара на труда.

III. ПО ДАНЪЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ДАНЪЧНАТА ПОЛИТИКА ПРЕЗ 2017 Г.

Конфедерацията на независимите синдикати в България отчита положителния характер на предвидените промени в данъчните закони за 2017 г. и изразява принципната си подкрепа, като взема предвид следните основни положителни промени:

1. В Закона за ограничаване на плащанията в брой (ЗОПБ) се предлага максималния размер за разплащания в брой да бъде намален от 10 000 лв. на 5 000 лв. КНСБ отдавна настоява за подобна мярка (която миналата година не беше въведена), и която ще доведе до по-голяма прозрачност при отчитането на търговските обороти, а оттам и до намаляване дела на неформалната икономика.
2. Чрез предвидените промени в Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) бизнесът и физическите лица ще бъдат задължени да декларират своите доходи по електронен път чрез онлайн декларации. По този начин ще бъде облекчен процесът по събиране, администриране и обобщаване на данните.

Отново в този закон е предвидено компаниите и физическите лица в срок до 30 септември да могат сами да правят корекции по подадените в данъчните си декларации данни, без да уведомяват предварително Националната агенция за приходите (НАП). Тази мярка позволява улесняване на данъкоплатците и процесуална икономия за администрацията.

3. Предложенията за промени в Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ) са насочени към повече облекчения и насърчаване безкасовите разплащания с карти. Предвидено е физическите лица да се възползват от

данъчни облекчения, стига те да отговарят на условието 80% от дохода им, постъпил по електронен път, да бъде използван за разходи, направени по банков път.

В същия закон е предвидено облекчението за деца с увреждания да се прилага, както в годината на раждане, така и в годината на навършване на пълнолетие. По този начин се осигурява повече правна осигуреност на засегнатите лица.

4. Споделяме направените предложения за промени в Закона за счетоводството, поставяйки акцент върху въвеждането на определение за „предприятие, което не е осъществявало дейност“. Считаме, че това ще облекчи собствениците на микро предприятия, тъй като ще намали разходите им поради факта, че им се предоставя възможност сами да изготвят своите отчети без нуждата от специализирана помощ.

Оценяваме опита на държавата да рационализира тези процеси, но оставаме с впечатлението, че за поредна година не са засегнати важни данъчни промени, за които КНСБ настоява от много време. В настоящия им вид измененията в данъчните закони имат по-скоро технически характер и не биха променили съществено данъчната конюнктура, която според нас има нужда от по-сериозно преразглеждане.

Силно неудовлетворени сме от факта, че за пореден път не виждаме планирано въвеждане на необлагаем минимум и прогресивно подоходно облагане. Въвеждането на прогресивно облагане ще освободи голям ресурс в нискодоходните групи. Голяма част от разходите в тяхната потребителска кошница се правят за храна, което по косвен път от една страна ще повиши приходите от ДДС, и от друга ще повиши стандарта на живот сред обществото посредством по-ефективно преразпределяне. По този начин и оборотите на фирмите също ще се повишат. Считаме че потребителската данъчна тежест към момента е твърде висока, а общата такава е непропорционално разпределена.

Не виждаме и опити за интегриране на семейното подоходно облагане като цялостен модел на прилагане. Не сме съгласни със замразяването на размера на данъчните облекчения за деца в семейството, които запазват равнищата си от съответно 200, 400 и 600 лв. за първо, второ и трето дете. Реалното облекчение, което семействата ще почувстват в този му вид, е между 20 и 60 лв. на година. Това е неприемливо, имайки предвид, че говорим за най-бедната страна в ЕС, при тенденция за постоянен растеж на линията на бедност, отрицателен демографски прираст и все по-голяма група хора, попадащи в категорията „работещи бедни“.

През 2017 г. се утвърждава за пореден път консерватизмът по отношение на преките данъци. Няма промени нито в ставките, нито в принципите на облагане. Сред косвените данъци промяната е в завишения акциз върху тютюневите изделия. Този подход, при който делът на непреките данъци в данъчните приходи надхвърля значително дела на преките данъци, не само че е единствено прилаган в България, но той влияе

изключително негативно върху социалното разслоение и възможностите да се води ефективна борба с бедността и социалното изключване. Всеизвестно е, че предимственото облагане на потреблението, а не на доходите, засяга в много по-голяма степен ниско- и среднодоходните групи от населението.

При наличието на максимален осигурителен доход действието на плоския данък върху доходите на физическите лица се транспонира директно в регресивна данъчно-осигурителна тежест в диапазона след максималния осигурителен доход, от което печелят единствено високодоходните групи. Моделът на данъчно облагане в България не решава проблемите с бедността, а обратно те се задълбочават. И това се вижда ясно от данните на Евростат за трайно нарастваща подоходна диференциация и поляризация, показатели, по които страната ни заема трайно челни позиции. Затова считаме, че освен техническите промени, които ние подкрепяме като инструмент за повишаване на събираемостта, е крайно време да се предприемат адекватни промени в самия данъчен модел и принципите на данъчната политика на България.

IV. ПО ПАЗАРА НА ТРУДА

Заетост, безработица и активни мерки

През последните 3 години се наблюдава плавна тенденция на подобряване основните количествени параметри на пазара на труда, която е по-отчетлива от началото на настоящата година. Като цяло обаче, на фона на 3%-ия ръст на икономиката, темповете на възстановяване са недостатъчни, за да се почувстват положителните промени в жизнения стандарт на населението.

От една страна, демографската криза и намаляващият брой на населението средногодишно с около 30-40 хил. души оказват номинален положителен ефект върху показатели, като коефициента на зетост, брой на населението в риск от бедност, но от друга страна, трябва да се отчитат тежките последици върху качествените параметри на работната сила сега и в перспектива. Намаляването на коефициента на безработица не решава големите структурни проблеми, какъвто е напр. високият относителен дял на дългосрочно безработните лица, на обезкуражените, дисбалансът между търсене и предлагане на умения и квалификация на работната сила и т.н.

Остават някои основни проблеми и предизвикателства, които не намират адекватна оценка и действия от поредица правителства. Продължава ограниченото търсене на работна сила в слабо развитите райони – факт, който задълбочава неравенствата и регионалните диспропорции. Прекалено бавен е ръстът на новоразкритите работни места в основните икономически сектори и най-вече в браншовете и отраслите на индустрията. Безработицата сред някои групи от населението, превърнали се трайно в рискови, остава на много високи равнища – безработни с ниско и начално образование (43.1%), с основно образование (21.8%), дълготрайно безработни (5.6%). Възможностите им за излизане от „капана на бедността” и от зависимостта от социалното подпомагане са силно ограничени. Те са потенциален източник за попълване контингента на обезкуражените лица, въпреки отчитаните положителни

тенденции през последните години. Опитите да се търси решение чрез разширяване и въвеждане на нови форми на гъвкава заетост са неуспешни, защото те предполагат ниско заплащане на труда и съответно не стимулират връщане към заетост. Още по-неефективни са те по отношение на допълнителни възможности за преодоляване на структурните дефекти на пазара на труда и разминаването между предлаганите и търсените от работодателите компетенции и умения на работната сила.

Силно притеснителна за нас е и средносрочната прогноза до 2019 г. заетостта да се увеличава средногодишно с около 0.6%. Заедно с очакваното забавяне на доходите през 2017 г. това ще доведе до незадоволителни темпове на нарастване на дела компенсацията на наетите лица в БВП, а като цяло номиналният ефект върху увеличението на разходите за труд на единица продукция за целия прогнозен период ще бъде едва 3-4 %.

При така очертаните параметри не става ясно, как вътрешното търсене и по-точно потреблението ще бъде основният двигател на растеж през следващите години. Вътрешното търсене не се подкрепя и от съществено увеличение на инвестициите, а оттам и работните места.

Съобразявайки се с поетите ангажименти на страната по изпълнение на Стратегията на ЕС „Европа 2020”, специфичните препоръки на Съвета на ЕС и Националния план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта 2014-2020 г. в областта на активните политики приоритет отново са:

- Устойчива заетост и интегриране на пазара на труда на безработните и неактивните лица в трудоспособна възраст.
- Намаляване на безработицата сред младежите, използвайки всички инструменти на политиките – трудови посредници, ателиета за търсене на работа, работа с прихолози и мениджъри на случай и т.н.

За нарастване на икономическата активност на населението се разчита на приноса на провежданите активни мерки на пазара на труда. В същото време обаче средствата от националното финансиране са замразени на нивото от предходната година – подход, който традиционно вече се прилага през последните години, като основно надеждите се прехвърлят върху финансирането от европейски средства. Очакванията в тази посока са твърде оптимистични – в модела СИБИЛА кумулативният ефект от усвоените средства по европейски програми в края на 2019 г. възлиза на 7.6% увеличение на заетостта над базисния сценарий. Практиката от предходния планов период не е в подкрепа на тезата за съществен принос на европейските програми за повишаване на дълготрайната заетост. Затова настояваме за удвояване на националното финансиране на активните мерки на пазара на труда – с акцент върху регионалните програми и подобряване на възможностите за дълготрайна заетост.

Доходите от труд

Политиките по доходи е най-краткият раздел в Мотивите към Бюджет 2017 г. и се изчерпва с анонса за повишаване на минималната работна заплата.

Отбелязваме като положителен момент предвиденото увеличение на минималната работна заплата (МРЗ) от 420 лв. на 460 лв. от 01.01.2017 г. Смятаме обаче, че тази тенденция трябва да продължи и за нас остава необяснимо замразяването на размера на МРЗ през 2018 и 2019 г.

В бюджетно финансираните дейности увеличено заплащане на труда се предвижда в средното образование и в спешната медицинска помощ. В НАП, Агенция „Митници”, АЗ, АСП, ГИТ, НОИ и НЗОК увеличението на работните заплати ще бъде в рамките на 5%. Редица сектори и учреждения остават на същите нива на заплати от години наред. Увеличеното финансиране на разходите за персонал по дейности на практика е предназначено да покрие повишаването на размера на МРЗ и начислените социално-осигурителни вноски от следващата година.

Оценяваме положително увеличението с 20 млн. на квотата за ваучерно хранене, но смятаме че това е крайно недостатъчно. Запазването на квотата на стойности от 280 млн. лв. е нецелесъобразно, предвид факта, че тази годината ваучерите за храна свършиха още през септември месец. Сумата е недостатъчна, за да запълни необходимостта за целогодишния период.

КНСБ оценява усилията на вносителите на проекта на Закон за бюджета на ДОО за 2017 г. и заложените положителни за КНСБ мерки като: частично възстановената вноска за фонд „Пенсии“, увеличената МРЗ за страната, сериозните усилия да се върви към балансиране на „Фонд пенсии за лицата по чл.69“. Но не намира достатъчно основания да подкрепи проекто-закона в настоящия му вид.

Нужни са още по-амбициозни политики за издигане ролята на осигурителната система в борбата срещу бедността и социалното изключване. Това предполага политическа воля и решителност за качествено повишаване приходите на системата и то чрез все по-близки до актюерски необходимите осигурителни вноски на осигурителните фондове, както и по-решителни мерки за по-адекватни размери на осигурителните плащания – пенсии и обезщетения.

Ефекти за приходите и разходите по проекта на закон за бюджета на ДОО за 2017 г. по предложенията на КНСБ

По приходите

1. От увеличение на максималния осигурителен доход на 2800 лв. – 50 млн.лв. допълнително;
  2. Корекция на приходите – . (при над 200 млн.лв. преизпълнение тази година) 50 млн.лв. е подценяването
- ОБЩО: 100 млн.лв.

По разходите

1. За повишаване дневния размер на минималното обезщетение за безработица на 9, 50 лв. – 15 млн.лв. целогодишно;
  2. Допълнителен разход за краткосрочните обезщетения, в резултат на повишен максимален доход – 4,1 млн.лв.
  3. Прилагане на 1,126 за всички пенсии от 1 януари – 107 млн.лв.
  4. Увеличаване тавана на пенсиите (от 2800 лв.) – 33,2 млн.лв.
- ОБЩО: 159,3 млн.лв.

НЕТЕН ЕФЕКТ: $100 - 159,3 = - 59,3$ млн.лв.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

КНСБ подкрепя:

Заложена трайна тенденция за ръст на БВП в средносрочен период, но смята, че темпът на нарастване не е достатъчен за по-ускорено възстановяване на заетостта и пазара на труда;

Приемаме като положително за развитието на българската икономика очакваното преодоляване на тригодишната дефлационна тенденция, но то трябва да почива не само на влиянието на екзогенни фактори, а да бъде подкрепено и със стимули за повишаване на вътрешното търсене – потребление и инвестиции;

Оценяваме усилията и мерките за повишаване на събираемостта на данъците и социално-осигурителните вноски, които имат пряк ефект върху процеса на осветляване на икономиката и съществен принос за намаляването на бюджетния дефицит;

Предложена е по-умерена и по-приемлива за нас скала на фискална консолидация в средносрочен план до 2019 г. – с дефицит от 1.4 до 0.5% за тригодишен период, като очакваме консолидацията да не засегне социалната компонента на бюджетите и възможностите за стимулиране на инвестициите в икономически растеж и трайна заетост;

Отчитаме като положителни намеренията за намаляване на безработицата, но смятаме, че за увеличаването на заетостта е необходимо поне двойно увеличаване на средствата за национално финансиране на активни мерки на пазара на труда;

Оценяваме като положително предвиденото увеличаване на минималната работна заплата в защита на нискодоходните групи и работещите бедни, но липсват аргументи за задържането на нейното ниво през 2018 г. и 2019 г.;

Считаме за основателни промените в приоритетите по разходни функции, касаещи секторите Образование и Здравеопазване, но обръщаме внимание върху влошената позиция в структурата на разходите на най-мощната функция Социално осигуряване.

Подкрепяме увеличението на заплатите в някои от Агенциите (НАП, Агенция „Митници“, АЗ, АСП, ГИТ, НОИ, НЗОК), както и на стандартите и заплатите в средното образование, но считаме, че липсват подобни решения за многобройни бюджетно финансирани дейности.

КНСБ не подкрепя:

Заложената тенденция за спад на разходите като процентно съотношение към БВП, която не може да намери разумни аргументи при съществуващите остри дефицити в социалната политика;

Смятаме, че съществено увеличение на БВП може да се постигне само при по-смели мерки за увеличаване на потреблението, ръст на износа и стимулиране на инвестиционната активност, т.е. при максималното използване на вътрешни и външни фактори;

Намираме за крайно оскъдни мерките за икономически растеж, а такива за възраждане на българската индустрия въобще липсват, не се откроява и ясна визия за приоритети в индустриалната политика;

Предвид мащабите на „енергийната бедност” в България, изключително тревожна е липсата на бюджетни мерки за посрещане на очакваното увеличение на цените на ел.енергията във връзка с либерализацията на пазара; Санирането на жилищния фонд, което е приоритет на правителството, е само едно от възможните направления за въздействие;

Не приемаме упорито поддържания консерватизъм в данъчната политика, довела до безпрецедентно за Европа съотношение на косвени и преки данъци 73 : 27, което не решава, а задълбочава проблемите с бедността;

Не приемаме за поредна година да не се предприема нищо в посока необлагаем минимум, стъпки към прогресивна скала, семейно подоходно облагане, въвеждане на данък върху финансовите трансакции;

Въпреки декларираните намерения, критична е според нас липсата на ясни решения за покритието и събираемостта на вноските в здравноосигурителната система;

Настояваме за либерализация пазара на ваучери или поне за значително увеличение на годишната квота за ваучери за работническо хранене;

Категорично сме против замразяването на заплатите в повечето бюджетно-финансирани дейности;

Като цяло липсва визия относно системите за оценка и заплащане на труда на заетите в държавния сектор, а това подхранва апетитите за механично оряване на придобивки и премахването на допълнителни възнаграждения, напр. „за професионален опит и стаж”.

КНСБ не приема подобни необмислени решения, които се появяват също в хода на дискусиата за приемането на механизъм за определяне на МРЗ и остро възразява срещу опитите заразата „анти-клас” да се разпростре върху частния сектор, което би имало изключително негативен ефект върху доходите на наемния труд и колективното договаряне на браншово и фирмено равнище.

Настояваме за по-активна позиция на правителството в разработването на процедура и механизъм за договаряне/определяне на МРЗ, които да започнат да действат от следващата година, като в допълнение преговорите по МОД се трансформират в преговори за минимални работни заплати по икономически дейности и професионално-квалификационни групи.

КНСБ намира за недостатъчно подкрепена социалната компонента на КФП и проекто-бюджета за 2016 г., като отново отчитаме, че планираните осигурителни приходи са подценени и могат да бъдат завишени чувствително.

Категорично настояваме непокътнатите от години ГМД и минимално обезщетение за безработица да бъдат „размразени” и актуализирани съобразно променените условия и потребности.

В заключение, отчитаме предприетите положителни стъпки и подобрените параметри на Бюджет 2017, но въпреки това все още не намираме достатъчно основания да подкрепим проекта на Закон за държавния бюджет 2017 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ:

Искания на КНСБ към Бюджет 2017 по сектори

РАЗДЕЛ 1: Искания за повишаване работните заплати на заетите в системите на бюджетна издръжка

1. Средно образование - СБУ:

1.1. Абсолютно минималният размер на необходимите допълнителни средства, които да бъдат отпуснати в Бюджет 2017 за увеличение възнагражденията на заетите в системата на средното образование (педагогическия и непедагогическия персонал) е 129 млн.лв. Това ще позволи повишение на работните заплати с 10%.

В същото време настояваме допълнително предоставените средства да бъдат в далеч по-голям размер - 368 млн.лв., чрез което овъзмездяването труда на работещите в системата да бъде по-значително и да отговаря на приоритетното му значение за обществото.

Считаме, че с приемане на горепосоченото, както и с представените в следващия раздел на настоящия документ предложения, ще се утвърди приоритетното място на образованието в държавната политика. Убедени сме, че инвестирането в областта на образованието и в подрастващото поколение е гаранция не само за успешното преодоляване на кризата, но и за бъдещия просперитет на държавата.

2. Висше образование – ВОИ:

В проекта на закона за бюджет на ДВУ за 2017 г. не са заложили достатъчно средства, които да са в съответствие с новите текстове на Закона за висше образование (ЗВО), които са в сила от м.март 2016 г. Например, планираните 57,5 млн.лв. за комплексната оценка на качеството, съобразно чл. 91, ал. 2 и

3 от ЗВО и критериите на ПМС 328/2015г. на МС са по-малко от необходимите. Важно е да напомним, че още през 2016 г. не беше достигнат определеният дял от 25 %, тъй като средствата, които бяха заложили в бюджетите на ВУ са едва 12,5 %. И ако това беше приемливо за 2016 г. (изм. и доп. на тези текстове в ЗВО са в сила от м.март тази година), то в бюджетните субсидии за 2017 г. средствата трябва да бъдат съобразени с изискванията на закона. Така предвидените 57,5 млн.лв. за изпълнение на комплексната оценка за качеството формират 21,4 % и не отговарят на изискванията на чл. 91, ал. 2 и 3/ЗВО (за 40 %).

Необходимо е да се осигурят средствата за комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда в размер на 9,5 млн., така че през 2017 г. да може да се изпълни изискването на ЗВО за относителен дял на „не по-малко от 40 %” (§ 32. Относителният дял на средствата по чл. 91, ал. 2, т. 3, ал. 3, т. 3 и ал. 4 спрямо общия размер на определените средства за издръжка на обучението за държавните висши училища от ПЗР/ЗВО, от 01.03.2016г.).

За БАН:

Съгласно подписаното на 20 май 2016 г. Споразумение, между Председателя на БАН в качеството му на Работодател и представител на работодателите в БАН и председателите на синдикалните организации на „ВОН” - КНСБ, КТ „Подкрепа” и САС, (последната, от които не отговаря на изискванията на чл. 34 от КТ), се предвижда средната работна заплата в БАН да бъде увеличена от 767 лв. през 2016 г. на 843 лв. през 2017 г. За целта е необходимо средствата в бюджета на БАН определени за РЗ, включително и осигурителните вноски да възлизат на 85 млн. лева. В тази сума е включено и увеличение на парите за докторските степени със 100 лв., тъй като в момента в БАН се изплащат най-ниските суми за тази цел - 120 лв. за доктор и 200 лв. за доктор на науките. През 2016 г. бюджетната субсидия на БАН е 73,3 млн.лв.

За да бъдат изпълнени горепосочените – споразумение и увеличението на МРЗ и РЗ на останалите категории работещ персонал, са необходими още 12 млн. лв. В проекта на бюджет 2017г. са планирани 5 млн. лв., които не са достатъчни. **Необходими са още 7 млн. лв.**

3. Здравеопазване – ФСЗ:

3.1. Увеличение бюджета на Министерство на здравеопазването с **27.6 млн. лв.**, от които:

- 20 млн.лв. за изпълнение поетия от министерството ангажимент за повишение на възнагражденията на работещите в центровете за спешна медицинска помощ (ЦСМП) с 20%;

-7.6 млн.лв. за увеличение от 01.01.2017 г. с не по-малко от 10% на възнагражденията на работещите в останалите бюджетни организации – центровете за трансфузионна хематология, лечебните заведения за специализирана психиатрична помощ, домовете за медико-социални грижи, регионалните здравни инспекции и други структури на Министерство на здравеопазването, за което в настоящия момент не е предвиден финансов ресурс;

3.2. Увеличение на средствата за делегирани от държавата дейности във Функция „Здравеопазване“ с **20%**, за което са необходими **20.1 млн.лв.** Ниските възнаграждения на работещите в детско и училищно здравеопазване не са увеличавани от 2009 г., а това неминуемо води до демотивация на служителите и влошаване на предоставяните услуги. В същото време, ниските възнаграждения правят непривлекателни тези работни места за младите хора и малкото новозавършили предпочитат да напускат професията или да търсят професионалната си реализация извън страната.

4. Държавно управление – ФНСДУО:

4.1. Увеличение на средствата за работни заплати за централна и местна администрация с **20%**. Допълнително необходимите средства за това са **приблизително 99.2 млн.лв.** в това число: МТСП (16.6 млн.лв.); ДА „Архиви“ (1.05 млн.лв.); ДА „Държавен резерв и военновременни запаси“ (1.24 млн.лв.); ИА „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи“ (1.24 млн.лв.); ДА „Технически операции“ (7.1 млн.лв.); ДАНС (16.7 млн.лв.); НОИ (10.8 млн.лв.); Общински администрация – субсидия за делегираните от държавата дейности (44.6 млн.лв.);

4.2. Увеличение на средствата за работни заплати в заведенията за социални услуги с **25%**. За преодоляване на тенденцията за „затваряне на ножицата“ в заплащането на помощния персонал и специализирания персонал (лекари, педагози, психолози, трудотерапевти, медицински сестри, социални работници, рехабилитатори и т.н), които трудно се ангажират поради ниските заплати, многото отговорности, тежката и нелицеприятна работа. За постигането на тази цел е нужно увеличение на субсидията за делегираните от държавата дейности с **50.1 млн.лв.** Видно от таблицата с данни за Фонд „Работна заплата“ в проектобюджета за 2017г. е заложено увеличение на средствата от 5% до 16% за системите на Федерацията. Заложените средства за заведенията за социални услуги и социални услуги в общността са крайно недостатъчни – представляващи 5% увеличение. Това процентно увеличение ще покрие единствено увеличението на минималната работна заплата на неспециалистите и няма да има никакво реално отражение върху трудовите възнаграждения на специализирания персонал – социални работници, психолози, педагози, медицински персонал, психиатри и логопеди.

Земеделие – ФНСЗ и ФНСОГСДП:

4.1 Искания на ФНСЗ:

- 4.3.1 Увеличение на разходния таван на Министерството на земеделието и храните с **10 млн.лв.**, като тези средства да бъдат преразпределени в „Средства за персонал“, което да даде възможност за **увеличение на работните заплати с 15%** на работещите във второстепенните разпоредители;
- 4.1.2 Осигуряване на финансови средства в размер на **21 млн.лв. за персонал на Селскостопанска академия (ССА)**, което ще даде възможност за увеличение работните заплати на заетите с **15%**;

4.1 Искане на ФНСОГСДП:

- 4.2.1 Да бъдат отпуснати допълнителни средства в размер на 2 млн.лв. към бюджета на Изпълнителна агенция по горите, което да позволи 10% повишение на работните заплати на заетите в агенцията.

5. Транспорт - СТСБ

- 5.1 Крайно необходимо е да бъдат предоставени допълнителни средства в размер на **537.4 хил.лв.** за увеличаване работните заплати на заетите и задържането им на работа в **Многопрофилна транспортна болница гр. Пловдив (МТБ гр. Пловдив)**, за осигуряването на допълнителен брой специалисти - по гастроентерология, ендокринология и дейности по физикална и рехабилитационна медицина, както и необходимите за това медицински сестри и санитарии. За 2015 г. средната брутна работна заплата в болницата е 462,25 лв., което по никакъв начин не би могло да се квалифицира като „достойно“ заплащане.

РАЗДЕЛ 2: Други искания на КНСБ към Бюджет 2017г.

1. Средно образование - СБУ:

1.1 За удовлетворяване минималния размер на допълнителните искания на КНСБ за системата на средното образование е нужно да бъдат осигурени **133 млн. лв.**, в т.ч.:

- 1.1.1 За допълнително финансиране на защитени детски градини –5 млн. лв.;
- 1.1.2 За допълнително финансиране на защитени училища –1млн. лв.;
- 1.1.3 Увеличаване на средствата за транспорт (разширяване правото на безплатен транспорт за учениците от 16 г. до завършване на гимназиален етап) – 2 млн. лв.;
- 1.1.4 За финансиране на обезщетенията при пенсиониране (от 8 на 10 брутни работни заплати) –8млн. лв.;
- 1.1.5 За създаване и издръжка на Национален инспекторат по образованието – 1млн. лв.;
- 1.1.6 За изпълнение на други договорености по КТД (извън увеличение на основните заплати)– 12млн. лв.;
- 1.1.7 За диференциране на стандарта за детски градини – 14 млн. лв.;
- 1.1.8 За увеличаване на разходния стандарт за техническите професионални направления в професионалните училища – 5 млн. лв.;
- 1.1.9 За въвеждане на добавка за охрана на училищата –11 млн. лв.;
- 1.1.10 За въвеждане на добавка за поддържане на училищен автобус – 4 млн. лв.;
- 1.1.11 За закупуване на училищни автобуси – 15млн. лв.;
- 1.1.12 За изпълнение на Стратегията „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в училище“– 15 млн. лв.;
- 1.1.13 За реализиране на мерки за сигурност в училищата – 10млн. лв.;
- 1.1.14 За финансиране на увеличения брой неделни училища и на децата, обхванати в тях–2 млн. лв.;
- 1.1.15 За финансиране на увеличения брой седмици по учебен план – 6 млн. лв.;
- 1.1.16 За изпълнение на Стандарта за приобщаващо образование – 12 млн. лв.;
- 1.1.17 За финансиране на центровете за подкрепа на личностното развитие–10 млн. лв.;

1.2 За удовлетворяване максималния размер на допълнителните искания на КНСБ за системата на средното образование е нужно да бъдат осигурени **180 млн. лв.**, в т.ч. за осигуряване действието на национални програми в системата, финансирани от републиканския бюджет и прилагане на националните системи, свързани с образованието:

- 1.2.1. „Оптимизация на училищната мрежа“ в модул “Оптимизиране на вътрешната структура на училища, детски градини и самостоятелните обществения” в раздела “Обезщетения” - 35 млн.лв.;
- 1.2.2 „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в училище“-18 млн.лв.;

- 1.2.3 „Национална стратегия за развитие на педагогическите кадри“ – 15 млн.лв.;
- 1.2.4 За финансиране на защитените детски градини - 10 млн.лв.;
- 1.2.5 За подобряване на механизма за определяне на стандартите за детските градини, насочени към по-добро финансиране на малките общини: - 22 млн.лв.;
- 1.2.6 За закупуване на автобуси за транспорт на ученици и деца от подготвителните групи - 15 млн.лв.;
- 1.2.7 За безплатен транспорт на ученици и учители - 10 млн.лв.;
- 1.2.8 За допълващ стандарт за собствен транспорт - 10 млн.лв.;
- 1.2.9 За осигуряване на мерки по подобряване на сигурността в училище - 20 млн.лв.;
- 1.2.10 За осигуряване на учебници с ново учебно съдържание - 25 млн.лв.

3. Държавно управление – ФНСДУО:

3.1.В Закона за бюджета за 2017 г. да се уреди правото на служителите по трудово правоотношение (назначени по трудов договор по КТ) в държавната администрация на парични средства за представително облекло, както това е уредено за държавните служители.

4. Земеделие – ФНСЗ:

4.1.За осъществяване на предвидените инвестиции за разширяване дейността на противогодовата защита от държавния бюджет да бъдат осигурени - **18 млн.лв. за ИА „Борба с градушките“;**

4.2.Независимо от предоставяните 15 милиона годишно на „Напоителни системи“ ЕАД чрез Закона за държавния бюджет за осъществяване на обществената услуга за защита от вредното въздействие на водите (ОПВВВ), дружеството е в критично финансово състояние, вследствие на неосъщественото финансиране и понесена несправедлива финансова тежест за извършени, възложени от държавата дейности в периода 2011 -2013 г.Поради липсата на средства в предходни години разходите за тази услуга са били свеждани до възможния минимум. Това дава своето сериозно отражение върху състоянието на системата, наблюдавано днес. Поради тези съображения и съобразно нашите разчети, за извършване на услугата за защита от вредното въздействие на водите, възложена на „Напоителни системи“ ЕАД да бъдат отпуснати **19 млн.лв.**Изпълнението на дейностите по ОПВВВ, свързани с отстраняване и предотвратяване на аварии е затруднено изключително много, поради липсата на техника. В клоновете, където има налична техника, тя е закупувана преди 30 години. Освен това в редица клонове на дружеството работеща механизация изцяло липсва. За възстановяване на ефективен и ефикасен хидромелиоративен сектор за икономически жизнеспособно,конкурентно земеделие, устойчиво на въздействията от измененията на климата и осигуряващо защита от вредното

въздействие на водите е необходимо да бъдат предоставени и средства за инвестиции в размер на 9 млн.лв.

5.Транспорт – СТСБ, СЖБ, САРБ:

5.1.Искания на СТСБ:

5.1.1. **Предоставяне на средства от централния бюджет за 2017 г. на ДП “Транспортно строителство и възстановяване“ (ТСВ)** за покриване на разходите, свързани с изпълнение на възложените публични задачи:

- поддържане на готовност и изпълнение на дейности и задачи по държавния военновременен план;
- поддържане на готовност и изпълнение на задачи по националния и областните планове за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи;
- изпълнение на задачи по териториалната отбрана на страната.

След законодателни промени спирането на държавната субсидия за дружеството, което продължава да осъществява дейността си, както и да изпълнява възложените му публични задачи, доведе до нелогичната ситуация разходите за издръжката на публичната му дейност да бъдат поети от основната му дейност. Това доведе до сериозни финансови затруднения свързани с разплащане към бюджета и персонала.

За 2014 г. на ДП „ТСВ“ не са изплатени 1.98 млн.лв. за публични дейности, за 2015 г. от заложените 1.55 млн. лв. също няма плащания, въпреки, че ангажиментите са изпълнени. Необходимите средства за 2016 и 2017 г. са съответно 1.4 и 1.45 млн.лв. Следователно, по отношение ДП „ТСВ“ трябва да бъдат предвидени допълнителни средства в размер на **4.93 млн.лв.** общо за изброените четири години;

5.1.2Необходимост от предоставяне на допълнителни средства за Многопрофилна транспортна болница гр. Пловдив за покриване на разходите за издръжка и капиталови разходи в размер на **217.3 хил.лв.**, разпределени по следните направления:

- повишаване разходите за издръжка с **118 хил.лв.**, нужни за поддържане на сградния фонд и отоплението на сградата;
- повишаване на капиталовите разходи с **99.3 хил.лв.** , необходими за основен ремонт на операционна зала, за основен ремонт на отделение „Вътрешни болести“, за смяна на дограма на 3-ти етаж на Поликлиниката и за изграждане на противопожарен пръстен

5.1.3 Увеличаване размера на средствата за компенсиране на издадените карти за безплатно пътуване по обществения градски транспорт на лица, съгласно Наредба № 2 от 31.03.2006 г. за условията и реда на предоставяне на средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за пътуване по автомобилния транспорт, предвидени в нормативни актове за определени категории пътници, на Министерство на финансите – за Столична община.

Тази категория се отнася за следните лица: ветерани от войните, военноинвалиди и военнопострадали; деца до 7 навършени години; учащи се и др. След приемането на новия Закон за МВР и влизането му в сила от 01.07.2014 г., обхватът на служителите, имащи право да пътуват безплатно, се разшири. Необходимите средства за компенсиране на тези пътувания **общо за 2015, 2016 и 2017 г. е 52.4 млн. лв.**

5.1.4. Увеличаване разходите за Изпълнителна агенция „Морска администрация” (ИАМА) с цел дофинансиране на разходите за издръжка в общ размер на 990.54 хил. лв., разпределени както следва:

- **За персонал** – 90.54 хил. лв. – с цел преодоляване на недостига от висококвалифицирани специалисти и осигуряване на достатъчно средства за тяхната подготовка.;
- **За издръжка** – 600 хил. лв.– необходими за поддръжка на специализирани плавателни средства;
- **За капиталови разходи** – 300 хил. лв.– за преодоляване невъзможността на агенцията да поддържа и управлява подобаващо както собствеността си, така и материалните си активи - основно плавателни средства за целите на морското спасяване и програмни продукти в изпълнение на европейски директиви.

5.2 Искане на СЖБ:

5.2.1. Предвиденото запазване размера на средствата за субсидии на Национална компания „Железопътна инфраструктура“ за периода 2017-2019 г. на нивото от 2016 г. - 135 млн. лв. е крайно неприемлива. Необходимо е тя да бъде минимум 160 млн. лв. (**увеличена с поне 25 млн.лв.**) за осигуряване качествена дейност на компанията.

5.3 Искания на САРБ:

5.3.1. В Бюджет 2017 да се предвиди **не по-малко от 50% увеличение** на средствата за субсидиране на **нерентабилни линии във вътрешно градския транспорт и междуселищните пътнически превози в слабо**

населени планински и други райони в страната. За 2016 г. при доказани и заявени от общините 45 млн.лв. в бюджета бяха утвърдени 14.5 млн.лв. Следователно, за 2017 г. **санеобходими допълнително не по-малко от 7.25 млн.лв.;**

5.3.2. **Увеличение с 6 млн.лв.** на средствата за компенсации на намалените приходи от прилагането на цени за обществени пътнически превози по автомобилния транспорт за определени категории пътници (ветерани от войните, многодетни майки, деца до 7 навършени години и др.)

6. **Култура – НСФ „Култура“:**

6.1. **Бюджетът на Министерство на културата за 2017 г. да се увеличи поне с 45 млн.лв. за осъществяване на приоритетни дейности, най-неотложните от които са:**

- Осигуряване на стандартите за финансиране на сценичните изкуства, държавните музеи и художествени галерии и Националната библиотека “св. св. Кирил и Методий” – 12.526 млн. лв.;

- Разходи за консервационно-реставрационни работи и теренни археологически проучвания – 9.63 млн.лв.;

- Субсидии за филмопроизводство за достигане параметрите заложи в Закона за филмовата индустрия – 3.112 млн. лв.;

- Капиталови разходи за неотложни ремонти на сгради на училищата, музеите, театрите и останалите културни институти – 16.9 млн. лв.;

- Допълнителни средства за подпомагане на книгоиздаването – 2 млн. лв.;

- Повишаване стандартите във функция „Образование“ – 3.2 млн. лв.

- Необходими са допълнително 190 000 хил. лв. допълнителни целеви разходи за 20 субсидирани бройки, разпределени по следния начин: 10 субсидирани бройки за Симфоничен оркестър – Сливен и 10 субсидирани бройки за Ансамбъл за народни песни и танци – Сливен. В противен случай, съществува реалната опасност 50% от персонала на двата общински културни института, да бъде съкратен.

6.2. По отношение бюджетите на общините – за увеличаване на единните разходни стандарти на делегираните от държавата дейности, включени във функция „Почивно дело, култура, религиозни дейности“ **са необходими допълнително 30.817 млн.лв. по следните направления:**

6.2.1 Средства за регионалните и общински музеи и художествени галерии в размер на 4.424 млн.лв., от които:

- Въвеждане на единен стандарт за всички музеи с регионален характер, независимо от субсидираната численост в размер на 14 003 лв., като за това са необходими средства в размер на 1.555 млн. лв.;

- Въвеждане на допълващ стандарт за открити площи за музеи и художествени галерии с регионален характер, за което са необходими 841 хил. лв.;
- Увеличаване на допълващия стандарт за управлявани закрити площи с 10% , з което са необходими 348 хил. лв. и промяна в групите музеи, получаващи допълващ стандарт за закрити площи.

6.2.2 Средства за регионалните библиотеки и библиотечната мрежа в страната в размер на 11.953 млн.лв., от които:

- Увеличение на единния държавен стандарт с 10 на сто, като по този начин размерът му ще стане 14 186 лв. на субсидирана бройка;
- Увеличаване на субсидираната численост с 30 бройки.
- Увеличение на допълващия стандарт през 2017 г. за 27-те библиотеки с 10%.
- Прилагане на стандарта за библиотечно-информационно обслужване за цялата мрежа от библиотеки в страната, за което са необходими 10 млн. лв.

6.2.3 Средства за народните читалища в размер на 14.44 млн.лв., от които:

- Увеличение на размера на стандарта за народните читалища с 20% или 8 496 лв. на субсидирана бройка;
- Увеличение на субсидираните бройки със 100;
- За изпълнение на програмата за целевата подкрепа на народните читалища – 4 млн. лв.

Приложение

Обобщение и цифрово изражение на исканията на КНСБ по Бюджет 2017

По Раздел 1: Искания за повишаване работните заплати на заетите в системите на бюджетна издръжка.

Сектор/Функция	Федерация/Съюз	Искане (в млн.лв.)
Средно образование	СБУ	<u>Мин.</u> – 129 <u>Макс.</u> - 368
Висше образование	ВОН	16.5
Здравеопазване	ФСЗ	47.7
Държавно управление	ФНСДУО	149.3
Земеделие	ФНСЗ ФНСОГСДП	31 2
Транспорт	СТСБ СЖБ САРБ	0.537 - -

		<p>Общо:</p> <p>1. Мин. 376.037 млн.лв.</p> <p>2. Макс. 615.037 млн.лв.</p>

По Раздел 2: Други искания на КНСБ към Бюджет 2017г.

Сектор/Функция	Федерация/Съюз	Искане (в млн.лв.)
Образование (средно)	СБУ	Мин. 133 Макс. 180
Здравеопазване	ФСЗ	-
Държавно управление	ФНСДУО	-
Земеделие	ФНСЗ	46
Транспорт	СТСБ	59.43
	СЖБ	25
	САРБ	13.25
Култура	НСФ „Култура“	76.007
		<p>Общо:</p> <p>1. Мин. 352.687 млн.лв.</p> <p>2. Макс. 399.687 млн.лв.</p>